

Аннотація

Кузьменко Н. О. Проблемы определения подведомственности дел о признании недействительными решений органов исполнительной власти и органов местного самоуправления в сфере земельных правоотношений. – Статья.

Статья посвящена исследованию проблем определения подведомственности дел о признании недействительными решений органов исполнительной власти и органов местного самоуправления в сфере земельных правоотношений.

Ключевые слова: подведомственность, земельные правоотношения, оспаривание решений.

Summary

Kuzmenko N. O. Problems of determining jurisdiction on claims for invalidation of administrative acts related to land relationships. – Article.

The article is devoted to the research of the problems of determining jurisdiction of cases on rendering decisions of executive and self-government authorities invalid.

Key words: jurisdiction, land relationships, appealing against decisions.

УДК 349.412.2 (477)

А. Б. Наконечний

ОСНОВНІ ПОНЯТТЯ ТА КАТЕГОРІЇ ІНСТИТУТУ ПРИМУСОВОГО ВІДЧУЖЕННЯ

Законодавство України у сфері примусового відчуження майна оперує значною кількістю термінів, які визначають схожі, а інколи й однакові правові процеси, категорії та явища. За таких умов надзвичайно важливим є чітке розмежування кожного з них. Як зазначає Г.В. Грегуль, одним із головних критеріїв правового терміна є його поняттєво-термінологічна єдність, що полягає в тому, що один юридичний термін має позначати лише одне поняття права (термінологічна однозначність), а одне поняття права має бути назване лише одним юридичним терміном (поняттєва одноназваність) [1]. Дотримання такого роду конструкцій є ідеальною вимогою до законодавця, яка не завжди може бути реалізована, проте прагнення досягнути такого результату хоча б у межах одного інституту чи галузі права є необхідним.

Інститут примусового відчуження майна з правозастосовної точки зору достатньо складний. Так, з одного боку, будучи одним із центральних інститутів галузей цивільно-правового циклу, головним правовим методом регулювання яких є диспозитивність, в основі цього інституту лежать норми імперативного характеру, що реалізуються за допомогою державного примусу. При цьому основною проблемою за умов застосування відповідних норм є небажання власника «розлучатися» з набутим об'єктом власності. З іншого боку, можуть існувати об'єктивні (надзвичайний чи воєнний стан, суспільна необхідність тощо) чи суб'єктивні (вчинення правопорушення, невиконання договірних умов тощо) причини для такого відчуження.

Отже, «ядром» інституту примусового відчуження є приватно-публічний спір з існуючими об'єктивними чи суб'єктивними на те причинами та із застосуванням державного примусу. У такому випадку актуальним видається необхідність уніфікації нормативних дефініцій. Так, для особи, від якої відчужують об'єкт власності – це додаткові гарантії захисту від зловживань та розширеного тлумачення норм органа-

ми державної влади, більш чітко розуміння правових явищ та процесів. А для сторони, яка ініціює таке відчуження, – це можливість більш швидкого вирішення такого конфлікту та ефективного задоволення тих потреб чи усунення причин, у результаті яких виникла необхідність примусового відчуження.

У законодавстві України у сфері примусового відчуження майна можна виявити застосування таких термінів: відчуження (в тому числі примусове відчуження), вилучення, викуп, реквізиція, конфіскація, експропріація та інші. Отже, вважаємо за необхідне чітко розмежовувати кожен із них. Як зазначалося в правовій літературі минулих років, сам термін «відчуження» в широкому його розумінні є категорію, що характеризує будь-який перехід права власності від одного суб'єкта права до іншого [2]. Зокрема, у римському праві «відчуженням» називався будь-який акт, за допомогою якого переносилося право власності. «Як стверджував Помпоній, – зазначається в роботі Д.В. Дождева, – за відчуження ми переносимо на іншого власність разом із режимом, в якому знаходилася б ця річ, якби вона залишилась у нас, і це так в усьому цивільному праві» [3].

Аналізуючи чинне законодавство, А.П. Місяць виділяє такі форми вживання та розуміння терміна «відчуження»: «відчуження» застосовується як родова категорія на позначення всієї сукупності механізмів переходу (передачі) речей (прав) від одних осіб до інших як за волею власника, так і поза нею; «відчуження» застосовується як видова категорія, зокрема як одна з підстав припинення права власності, і в такому розумінні його слід визначити як спосіб, за яким власник речі (майна) шляхом здійснення волевиявлення вчиняє передачу речі (майнових прав) до іншої особи [4].

Наукове тлумачення мовного терміна «відчужувати» найповніше дає «Словник української мови» у 20 томах (Український мовно-інформаційний фонд НАН України): «1) кого. Викликати припинення близьких стосунків із ким-небудь; робити когось, щось чужим, далеким кому-, чому-небудь; 2) що, юр. Спираючись на певний закон, відбирати в кого-небудь майно на користь держави, організації чи окремої особи; 3) що. Відокремлювати, відділяти» [5].

Проте в чинному законодавстві цей термін застосовується дещо інакше. Так, ми можемо знайти такі визначення терміна «відчуження»: передача майна у власність іншим юридичним чи фізичним особам шляхом його продажу або безоплатної передачі [6, п. 1.3]; передача права власності на майно юридичним чи фізичним особам за процедурами та в спосіб, що передбачені чинним законодавством України [7, п. 1.2]; будь-які дії платника податків, унаслідок вчинення яких такий платник податків у порядку, передбаченому законом, втрачає право власності на майно, що належить платнику податків, або право користування, зокрема природними ресурсами, що у визначеному порядку надані йому в користування [8, ст. 14]; передача земельної ділянки у власність іншій фізичній чи юридичній особі. Відчуження є платне (купівля-продаж) і безплатне (дарування, спадщина). Відчуження може здійснюватись і в примусовому порядку за вироком суду [9, п. 1.5]. Як бачимо, не лише в юриспруденції немає однозначного розуміння терміна «відчуження», а й загальнонаукове та юридичне тлумачення цих термінів значно відрізняються між собою.

Враховуючи вищевикладене, найбільш оптимальним є визначення терміна «відчуження» як дій, наслідком яких є перехід права власності на майно. При цьому, на нашу думку, варто виділити такі ознаки: наявність у власника майна права власності; наявність юридичного факту – «дії». Так, для здійснення відчуження необхідні активні дії або власника (власне «відчуження»), або інших осіб чи держави («примусове відчуження»). Водночас слід зазначити, що «подія» не може бути підставою відчуження (втрата майна чи смерть власника не є «відчуженням» у такому розумінні, хоча прийняття спадщини є відчуженням, адже юридичним фактом тут виступають дії спадкоємців).

Не менш цікавим є питання щодо застосування терміна «примусове відчуження». Законодавець так визначає цей термін: позбавлення власника права власності на індивідуально визначене майно, що перебуває в приватній або комунальній власності та яке переходить у власність держави для використання в умовах правового режиму воєнного чи надзвичайного стану за умови попереднього або наступного повного відшкодування його вартості [10, ст. 1]; перехід права власності на земельні ділянки, інші об'єкти нерухомого майна, що на них розміщені, які перебувають у власності фізичних або юридичних осіб, до держави чи територіальної громади з мотивів суспільної необхідності за рішенням суду [11, ст. 1].

Загальними ознаками, які об'єднують ці визначення, є примусовий характер переходу права власності, перехід права власності на користь держави, обов'язкова вказівка правової підстави відчуження, оплатність примусового відчуження. У зв'язку з цим не можна погодитись із твердженням про винятковість переходу права власності лише на користь держави та платність відчуження. По-перше, примусове відчуження майна може здійснюватись як на користь держави, так і на користь інших фізичних чи юридичних осіб (примусове стягнення предмета іпотеки). По-друге, оплатність не може бути винятковою, оскільки така підстава як конфіскація не передбачає відшкодування. За таких умов загальне визначення терміна «примусове відчуження» збігається з одним із вищенаведених загальнонаукових визначень. Отже, примусове відчуження – перехід права власності на майно на користь інших суб'єктів у примусовому порядку, здійснюється на підставі, що передбачена чинним законодавством.

Певний інтерес щодо примусового відчуження об'єкта права власності викликає реквізиція. Чинний Цивільний кодекс визначає реквізицію так: у разі стихійного лиха, аварії, епідемії, епізоотії та за інших надзвичайних обставин із метою суспільної необхідності майно може бути примусово відчужене у власника на підставі та в порядку, встановлених законом, за умови попереднього й повного відшкодування його вартості [12, ст. 353]. Отже, за основними ознаками реквізицію можна розглядати як один із підвидів примусового відчуження. При цьому додатковою ознакою реквізиції поряд з іншими виступає оплатність такого відчуження.

Проте законодавче визначення значною мірою потребує доопрацювання з точки зору юридичної техніки. Так, не зовсім коректною є вказівка на суспільну необхідність. Ці відносини регулюються Законом України «Про відчуження земельних ділянок, інших об'єктів нерухомого майна, що на них розміщені, які перебувають у приватній власності, для суспільних потреб чи з мотивів суспільної необхідності» від

17 листопада 2009 року, в якому вказано, що його дія не поширюється на відчуження для надзвичайного чи воєнного стану. Окрім того, після перерахування окремих правових режимів надзвичайного характеру видається вказівка на «інші надзвичайні обставини», враховуючи, що законодавець надалі не дає тлумачення цього поняття, що створює оціночний характер та можливість поширеного тлумачення цього терміна. Незрозумілим із наведеного визначення залишається включення в поняття режиму воєнного стану, і лише в ч. 2 ст. 346 Цивільного кодексу зазначено: «В умовах воєнного або надзвичайного стану майно може бути примусово відчужене у власника з наступним повним відшкодуванням його вартості».

Ще одним досліджуваним поняттям щодо примусового відчуження об'єкта власності є конфіскація. Законодавче визначення конфіскації закріплене в ст. 59 Кримінального кодексу України [13] (покарання у вигляді конфіскації майна полягає в примусовому безоплатному вилученні у власність держави всього або частини майна, яке є власністю засудженого) та в ч. 1 ст. 29 Кодексу про адміністративні правопорушення [14] (конфіскація предмета, який став знаряддям вчинення або безпосереднім об'єктом адміністративного правопорушення, полягає в примусовій безоплатній передачі цього предмета у власність держави за рішенням суду. Конфісковано може бути лише предмет, який є в приватній власності порушника, якщо інше не передбачено законами України).

Головною ознакою конфіскації, яка вирізняє її з-поміж розглянутих видів примусового відчуження об'єкта власності, є безоплатний характер переходу майна. Звичайно, не можна опускати такі ознаки конфіскації, як обов'язкова наявність правопорушення та санкції за нього, вказівка та індивідуальна визначеність майна тощо.

Новим для українського законодавства та цікавим для дослідження є термін «експропріація». Незважаючи на те, що національне законодавство не оперує таким терміном, тим не менш, актуальності він набуває у зв'язку із застосуванням у міжнародно-правових договорах (договори зі Словаччиною від 26 лютого 2007 року (ст. 5), Об'єднаними Арабськими Еміратами від 22 січня 2003 року (ст. 6), Португалією від 25 жовтня 2000 року (ст. 4), Російською Федерацією від 27 листопада 1998 року (ст. 5)). Заслуговує на увагу тлумачення поняття «експропріація», яке запропоноване О.М. Клименко [15]. Аналізуючи положення українського та міжнародного законодавства, позиції вітчизняних і зарубіжних учених, він зазначає, що класична правова традиція пов'язує експропріацію з викупом нерухомості на умовах справедливої винагороди для загальнокорисних цілей, як-то: прокладання дороги, вулиці, каналу, спорудження мосту, громадської бібліотеки, лікарні тощо. Автор вважає, що експропріація опосередковує ті види примусового відчуження приватної власності для суспільних цілей, що не пов'язані з надзвичайними подіями.

Розуміння терміна «експропріація» в англійських країнах практично повністю збігається із запропонованим автором підходом. Так, англійський «Оксфордський юридичний словник» визначає експропріацію так: *expropriation – the taking by the state of private property for public purposes, normally without compensation (compare compulsory purchase, which carries with it a right to compensation). The right to expropriate is known in some legal systems as the right of eminent domain. In the UK, expropriation requires statutory authority except in time of war or apprehended war*

(експропріація – відчуження державою приватної власності для суспільних (публічних) потреб, як правило, без компенсації (на відміну від «примусового викупу», що включає право компенсації). Експропріація відома деяким правовим системам як резервування земель (для державних або муніципальних потреб). У Великобританії експропріація потребує встановлених законом повноважень (підстав), за винятком воєнного стану чи передбачуваної війни) [16]. Отже, поняття «експропріація» можна визначати як право на примусове відчуження державою майна, що перебуває у приватній власності, для суспільної необхідності.

Додаткового наукового дослідження потребує також термін «вкуп». Найчастіше це поняття застосовується в правовому регулюванні обігу цінних паперів та в земельному законодавстві. Найбільш повне визначення терміна «вкуп» надано в ст. 1 Закону України «Про відчуження земельних ділянок, інших об'єктів нерухомого майна, що на них розміщені, які перебувають у приватній власності, для суспільних потреб чи з мотивів суспільної необхідності»: вкуп земельних ділянок, інших об'єктів нерухомого майна для суспільних потреб, передача земельних ділянок, інших об'єктів нерухомого майна, що на них розміщені, які перебувають у власності фізичних або юридичних осіб, за їх згодою в державну чи комунальну власність для задоволення суспільних потреб шляхом укладення договору купівлі-продажу чи іншого правочину в порядку, встановленому законом.

Слід зазначити, що вказаний закон протиставляє поняття «вкуп» поняттю «примусове відчуження». Так, органи державної влади чи місцевого самоврядування за суспільної потреби пропонують власнику земельної ділянки можливість викупити земельну ділянку в добровільному порядку. У разі незгоди власника та за наявності суспільної необхідності розпочинається процедура примусового відчуження. Отже, під викупом розуміється добровільне оплатне відчуження майна з підстав та в порядку, встановленому чинним законодавством. Тим не менш, можна дійти висновку, що вкуп – це не єдина підстава добровільного відчуження майна. Так, поряд із викупом є багато цивільно-правових підстав (договори купівлі-продажу, дарування, міни тощо) переходу права власності на майно. З цієї точки зору дискусійною залишається позиція, що вкуп є окремою правовою підставою відчуження, а не лише способом, який реалізується через інші підстави (шляхом укладення договору купівлі-продажу чи іншого правочину в порядку, встановленому законом).

Чинне українське законодавство досить непослідовно визначає поняття «вилучення». Варто зазначити, що цю дефініцію застосовано законодавцем у ряді випадків, зокрема для опису припинення обігу (обороту) продукції (об'єктів цивільного права), яка є небезпечною чи введена з порушенням чинного законодавства або взагалі не може перебувати в обігу, а саме:

– вилучення з реалізації – адміністративно запобіжний захід у вигляді примусового вилучення з реалізації предметів, в яких можливе усунення небезпеки для здоров'я шляхом спеціальної обробки, сортування, зміни споживача або цільового призначення [17];

– вилучення продукції з обігу – фактичне припинення обігу (реалізації) продукції, здійснене в установленому порядку, за рішенням власника продукції або спеціально уповноважених органів виконавчої влади в межах їх повноважень [18];

– об'єкти цивільних прав можуть вільно відчужуватися або переходити від однієї особи до іншої в порядку правонаступництва чи спадкування або іншим чином, якщо вони не вилучені з цивільного обороту, або не обмежені в обороті, або не є невід'ємними від фізичної чи юридичної особи (ст. 178 Цивільного кодексу);

– вилучення з цивільного обороту товарів, виготовлених або введених у цивільний оборот з порушенням права інтелектуальної власності, та знищення таких товарів; вилучення з цивільного обороту матеріалів та знарядь, які використовувалися переважно для виготовлення товарів із порушенням права інтелектуальної власності або вилучення та знищення таких матеріалів і знарядь (п. п. 2, 4 ст. 432 Цивільного кодексу).

Проте деякі з наведених положень певною мірою суперечать одне одному. Так, якщо в першому визначенні вилучення є виключно примусовим заходом, то в другому можливе добровільне прийняття рішення. Проте, головною ознакою, яка об'єднує всі вказані визначення, є те, що продукції, яка вилучається з обігу (обороту), не існує (в юридичному розумінні вони або не є об'єктами взагалі, або не набули всіх ознак, які мали б належати продукції (об'єктам)). Тому із зазначеної точки зору право власності на такі об'єкти не виникає взагалі. За цих умов не можна вказувати на добровільність таких дій, адже виробник (продавець) не повинен допускати введення в обіг такої продукції, а її введення свідчить про наявність факту правопорушення. А дії щодо вилучення продукції з обігу якщо не опосередковуються методами державного примусу, то є примусовими з точки зору вимоги закону.

Термін «вилучення» неодноразово зустрічаємо в Законі України «Про тваринний світ» [19], зокрема щодо позбавлення живих організмів середовища мешкання, а саме: вилучення (водних живих ресурсів) – вилов, добування, збирання тощо інше водних живих ресурсів із середовища мешкання із застосуванням знарядь лову, добування, збирання тощо [20]; вилучення водних біоресурсів – вилов (добування, збирання тощо) з природного або штучного середовища водних біоресурсів [21].

Окрім того, термін «вилучення» зустрічається в ряді інших підзаконних нормативно-правових актів твариннозахисного спрямування [22]. Застосування цього терміна зумовлене загальноприйнятим вживанням слова «вилучення». Однак, не можна не звернути увагу на правовий режим об'єктів, які вилучаються. Так, об'єкти живої природи до моменту їх «вилучення» зі свого середовища не перебувають у власності конкретних суб'єктів, окрім приналежності на праві власності українського народу.

Певний інтерес викликає позбавлення майна в умовах надзвичайного чи воєнного стану. Воно відбувається у вигляді вилучення майна, тобто позбавлення державних підприємств, державних господарських об'єднань права господарського відання або оперативного управління індивідуально визначеним державним майном із метою його передачі для потреб держави в умовах правового режиму воєнного чи надзвичайного стану [10]. Як бачимо, однією з головних ознак поняття вилучення майна є відсутність права власності в суб'єктів, в яких здійснюється вилучення, або лише його обмежених форм (права господарського відання або оперативного управління).

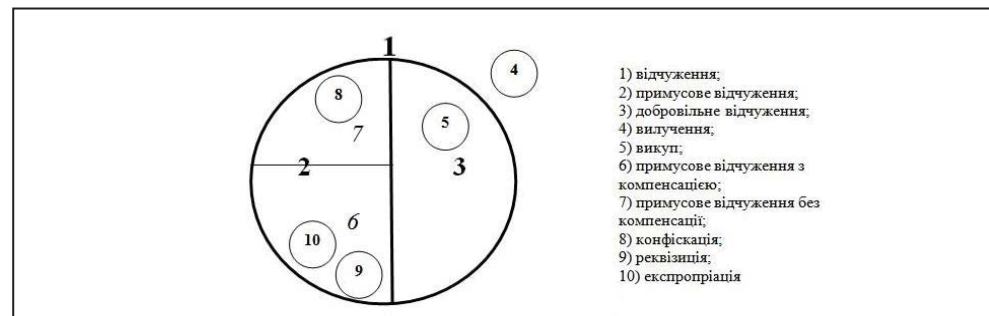
Аналіз усіх вищезазначених випадків вживання дефініцій приводять до думки про те, що термін «вилучення» не може бути застосований для позначення процесу

відчуження права власності. Такий висновок підтверджується також аналізом відповідних норм чинного Земельного кодексу. До таких норм, зокрема, відносяться ст. 123 (порядок надання земельних ділянок державної або комунальної власності в користування), ст. 149 (порядок вилучення земельних ділянок), ст. 150 (особливо цінні землі та порядок припинення прав на них). У вказаних нормах вилучення застосовується в розумінні припинення права користування громадянами земельними ділянками.

Звертаючись до витоків нормативного закріплення терміна «вилучення», слід зазначити, що він був поширений у законодавстві Союзу РСР. Проте того часу земля перебувала у виключній власності держави, а єдиним механізмом позбавлення права користування земельними ділянками було їх вилучення. Тому виходячи з вищеведеного, нині термін «вилучення» не можна застосовувати для позначення відчуження майна з приватної власності, а застосовувати його можна лише для позначення й опису позбавлення права користування майном.

Варто зазначити, що в ряді норм Земельного кодексу поняття «вилучення» застосовується разом із поняттям «викуп». На нашу думку, в Земельному кодексі законодавець прагнув описати можливості припинення права користування/права власності на земельні ділянки. Проте, з точки зору нашого дослідження, застосування цих понять разом є коректним у словосполученні «вилучення (відчуження)».

Схематично досліджувані поняття можна позначити (у вигляді логічних кругів Ейлера) так:

Література

1. Грегуль Г. Вимоги до юридичних термінів / Г. Грегуль // Проблеми Української термінології. – Л. : Вид-во Нац. ун-ту «Львів. Політехніка», 2008. – С. 294–297.
2. Победоносцев К.П. Курс гражданского права. Первая часть: Вещные права / К.П. Победоносцев. – М. : Статут, 2002. – 800 с.
3. Дождев Д.В. Римское частное право : [учебник для вузов] / Д.В. Дождев ; под ред. чл.-корресп. РАН, проф. В.С. Нерсесянца. – М. : Норма – Инфра-М, 1996. – 784 с.
4. Місяць А.П. Категорія відчуження у цивільному праві: вступ до проблематики / А.П. Місяць // Наукові записки Інституту законодавства Верховної Ради України. – 2011. – № 6(9). – С. 121–126.
5. Словник української мови : у 20 т. / Український мовно-інформаційний фонд НАН України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://lcorp.ulif.org.ua/>.
6. Про порядок списання майна Фонду соціального страхування від нещасних випадків на виробництві та професійних захворювань України : постанова правління Фонду соціального страхування від нещасних випадків на виробництві та професійних захворювань України від 30 листопада 2010 року № 49 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0185-11>.
7. Про затвердження Порядку відчуження майна у системі МНС: наказ Міністра надзвичайних ситуацій України від 1 квітня 2011 року № 331 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : www.minjust.gov.ua.

8. Податковий кодекс України // Відомості Верховної Ради України. – 2011. – № 13–14, 15–16, 17. – Ст. 112.
9. Технічні вказівки щодо визначення меж земельних ділянок спільної та спільної часткової власності фізичних і юридичних осіб на забудованій території у населених пунктах : наказ Держкомзему України від 18 травня 1998 року // Землевпорядний вісник. – 1998. – № 3. – Ст. 20.
10. Про передачу, примусове відчуження або вилучення майна в умовах правового режиму воєнного чи надзвичайного стану : Закон України від 17 травня 2012 року // Відомості Верховної Ради України. – 2013. – № 15. – Ст. 99.
11. Про відчуження земельних ділянок, інших об'єктів нерухомого майна, що на них розміщені, які перебувають у приватній власності, для суспільних потреб чи з мотивів суспільної необхідності : Закон України від 17 листопада 2009 року // Відомості Верховної Ради України. – 2010. – № 1. – Ст. 2.
12. Цивільний кодекс України // Відомості Верховної Ради України. – 2003. – № 40–44. – Ст. 356.
13. Кримінальний кодекс України // Відомості Верховної Ради України. – 2001. – № 25–26. – Ст. 131
14. Кодекс України про адміністративні правопорушення // Відомості Верховної Ради Української РСР. – 1984. – Додаток до № 51. – Ст. 1122.
15. Клименко О.М. До питання юридичної кваліфікації поняття «експропріація» в праві України / О.М. Клименко // Митна справа. – 2012. – № 1 (79). – Ч. 2. – Кн. 1. – С. 28.
16. Oxford Dictionary Of Law. Fifth edition. Reissued with new covers. Edited by Elizabeth A. Martin / Oxford University Press. – Oxford, 2003. – P. 194.
17. Про затвердження інструкції про порядок вилучення з реалізації (конфіскації) небезпечних для здоров'я продуктів харчування, хімічних та радіоактивних речовин, біологічних матеріалів : наказ Міністра охорони здоров'я від 14 квітня 1995 року № 68 (втратив чинність) [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0416-95>.
18. Про вилучення з обігу, переробку, утилізацію, знищення або подальше використання неякісної та небезпечної продукції : Закон України від 14.01.2000 // Відомості Верховної Ради України. – 2000. – № 12. – Ст. 95.
19. Про тваринний світ : Закон України від 13 грудня 2001 року // Відомості Верховної Ради України. – 2002. – № 14. – Ст. 97.
20. Про затвердження Інструкції про порядок контролю за вилученням, обліком, зберіганням, здачею, звітністю, реалізацією риби та інших водних живих ресурсів : наказ Мінрибгоспу України від 30 жовтня 1995 року № 186 (втратив чинність) [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0431-96>.
21. Про затвердження Порядку штучного розведення (відтворення), вирощування водних біоресурсів та їх використання : наказ Мінагрополітики України від 7 липня 2012 року № 414 // Офіційний вісник України. – 2012. – № 61. – С. 154.
22. Про затвердження Правил видачі дозволів на спеціальне використання диких тварин та інших об'єктів тваринного світу, віднесених до природних ресурсів загальнодержавного значення [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0608-99>.

Анотація

Наконечный А. Б. Основные понятия и категории института принудительного отчуждения. – Статья.

У статті розглядаються питання визначення, уніфікації та розмежування законодавчих дефініцій інституту примусового відчуження шляхом аналізу відповідних норм законодавства України.

Ключові слова: відчуження, вилучення, викуп, експропріація, земельне законодавство.

Аннотация

Наконечный А. Б. Основные понятия и категории института принудительного отчуждения. – Статья.

В статье рассматриваются вопросы определения, унификации и разграничения законодательных дефиниций института принудительного отчуждения путём анализа соответствующих норм законодательства Украины.

Ключевые слова: отчуждение, изъятие, выкуп, экспроприация, земельное законодательство.

Summary

Nakonechniy A. B. Basic concepts and categories of the institute of expropriation. – Article.

The article examines the questions of definition, unification and differentiation of legislative concepts in the institute of expropriation by analyzing the current legislation in Ukraine.

Key words: alienation, withdrawal, purchase, expropriation, land legislation.